

Hyvät koululaiset ja opiskelijat

Elämä on **yhteistoimintaa**. Vain yksinään autiolla saarella voi ihminen olla välittämättä muista. Silloinkin ollakseen ihminen on käyttäytyttävä tietyllä tavalla, kunnioitettava tiettyjä asioita ja pohdittava sivistykseen palaamisen jälkeisiä yhteyksiä muihin ihmisiin.

Hyvien tapojen taustalla on tarve yhteisiin sääntöihin ja käytöstapoihin kanssakäymisessämme. Siksi ne ovat kunniaa kaikissa maissa, vaikkakin ne saattavat vaihdella eri kulttuureissa. Yhteistä niille on toisten huomioon ottaminen ja loukkaamattomuus. Koska ne ovat kaiken sivistyneen kanssakäymisen perusta, niitä opetetaan myös koulussa.

Sivistys tarkoittaa monia asioita, kuten oppineisuutta, hyvää käytöstä, tiettyä kulttuurin ja ihmiskunnan saavutusten tuntemista, ympäristön ja luonnon kunnioittamista, mutta se on ennen kaikkea tahtoa yhteiselämään. Siihen kuuluvat ainakin toisten huomioon ottaminen, kohteliaisuus, hyvät tavat, kunnioitava suhtautuminen toisen mielipiteeseen, uskontoon, alkuperään ja kieleen sekä sen hyväksyminen, että emme ole kaikki samasta muotista.

Toisten huomioon ottaminen edellyttää paitsi tilan antamista toiselle (henkisesti ja fyysisesti) myös sitä, ettei ketään kiusata, häiritä tai syrjitä hänen ulkonäkönsä, terveydentilansa, ajatustensa, vammaisuutensa tai muun syyn vuoksi. ”*Älä tee muille, mitä et soisi tehtävän itsellesi*” sanoo kultainen sääntö. Toisen huomioon ottaminen edellyttää itse asiassa päinvastaista käytöstä. Rohkea puolustaa syrjittyä, tarjoaa toveruutta ja huomiota yksinäiselle ja antaa apua heikolle.

Kohtelias ottaa arjen tilanteissa huomioon muut ihmiset. Tervehditään, avataan ovi toiselle ja pukeudutaan tilanteen vaatimalla tavalla. Kun tiedät naapurin ilahtuvan tervehtimisestä, tuntemattomankin oven avaamisesta tai auki pitämisestä hänelle ja mummosi siististä pukeutumisesta hänen syntymäpäivilleen, miksi et näitä vaivattomia asioita tekisi?

Hyvät tavat ovat **hyvää käytöstä**. Ne ovat useimmiten kohteliaisuutta ja huomaavaisuutta, mutta sisältävät paljon muutakin. Hyvä käytös on avuliaisuutta ja sellaisten tapojen noudattamista, joilla tehdään elämä paremmaksi kaikille. Vanhukselle, vammaiselle ja raskaana olevalle naiselle on syytä antaa paikka kulkuneuvossa. Kaikilla on pöydässä mukavampaa, kun ruoka syödään siististi ja sitä kunnioittaen. Jokainen harmistuu, jos hänen toimintaansa ei kunnioiteta, vaan se töhritään. Koskaan ei ole olemassa hyvää syytä panetella toisia, niitäkään, jotka eivät ole paikalla

Kaikki ihmisten välinen kanssakäyminen perustuu **yhdenvertaisuuteen** ja keskusteluun. Itse kullakin on omia ajatuksiaan – hyviä ja huonoja. Niiden keskinäistä paremmuutta ei voi ehdottomasti osoittaa. Jotkut ajatukset ovat yleisemmin hyväksytyjä kuin toiset. Esimerkiksi kaikki maailmanuskonnot tuntevat edellä mainitun kultaisen säännön. Jo se osoittaa, että on syytä kunnioittaa jokaisen mielipidettä, vakaumusta ja uskontoa. Tämä sääntö pätee aina, kunhan ei loukata toista. Toista ihmistä halventava tai pilkkaava mielipide ei ansaitse suojaa. Se on eri asia kuin oman mielipiteen esille tuominen. Oman itsensä hyväksyminen ja terve itsekunnioitus ovat myös tarpeen.

Suvaitsevaisuus tarkoittaa erilaisuuksien hyväksymistä itsessä ja muissa ja sen sallimista, että kukin elää tavallaan muut huomioon ottaen. Ihmiset eivät voi juurikaan vaikuttaa ulkonäköönsä. Mieltymykset pukeutumisessa ovat erilaisia. Alkuperä, terveys tai vammaisuus ei ole oma valinta, useimmiten ei äidinkielikään.

Siksi onkin erityisen ajattelematonta ja jopa raukkamaista pilkata, syrjiä tai muutoin kiusata ihmisiä tällaisista syistä.

On monta syytä elää ihmisiksi ja käyttäytyä hyvin. Elämä on itsellekin miellyttävämpää, kun muistaa: **kaikki erilaisia, kaikki samanarvoisia.**

Hyvät tavat ovat tarpeen jokapäiväisessä elämässämme myös Tasavallan presidentin mielestä. Hän pyysi välittämään tämän viestin mukana terveisensä.

Helsingissä 15. päivänä helmikuuta 2011

Pentti Arajärvi

Kaarina Suonperä
Tapaseura ry

Elämä on yhteistoimintaa. Tapaseura ry on vuonna 1996 perustettu yhdistys, jonka tavoitteena on vahvistaa hyvien tapojen tuntemusta ja herättää kiinnostusta käytöskulttuurin alalla tapahtuvaan kehitykseen niin meillä Suomessa kuin muualla maailmassa. Sillä kansainvälistyvässä ja yhä monikulttuurisemmassa maailmassa on tärkeää oppia tuntemaan ja arvostamaan myös muiden maiden erilaisia tapakulttuureita. Tapaseura ei ole tapatuomari vaan haluaa koota yhteen ihmisiä, jotka arvostavat hyvätapaisuutta niin arkena kuin juhlatilanteissakin. Kohtelias, ystävällinen ja huomaavainen käytös tekee elämän miellyttävämmäksi ja mukavammaksi sekä itselle että muille. On hyvä pakata aamulla koulureppuun tärkeät sanat kiitos ja anteeksi. Niitä tarvitaan joka päivä.

Tapakirjettä koululaisille laatiessamme haluamme palauttaa kaikille mieleen, että tapojen kohentaminen on syytä aina aloittaa omasta itsestä.